

Σχολή Πολιτικών Μηχανικών

Από τους τεχνίτες του «Σχολείου των Τεχνών» στους παγκόσμιους κύρους επιστήμονες μηχανικούς. Οι πιο σημαντικοί σταθμοί στην ιστορία της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών και του ΕΜΠ

Με αφετηρία την παρούσα έκδοση, σε κάθε τεύχος του «Προμηθέα» θα παρουσιάζεται μία από τις εννιά σχολές του ΕΜΠ, ακολουθώντας τη λεγόμενη ιστορική σειρά που είναι η χρονολογική σειρά ίδρυσής τους. Ξεκινάμε με την πρώτη τη τάξει Σχολή του ΕΜΠ, τους Πολιτικούς Μηχανικούς.

Του **Δημήτρη Κουτσογιάννη**
Κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών

Τότε και τώρα.

Πάνω: 10 από τους 13 πρώτους φοιτητές της Σχολής που αποφοίτησαν το 1890.

Κάτω: σημερινοί προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές μαζί με καθηγητές της Σχολής και του TU Delft, στο συνέδριο της European Geosciences Union στη Βιέννη το 2016.

Η ιστορία της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ συνυφίνεται με αυτήν του Ιδρύματος αλλά και της χώρας. Το Πολυτεχνείο ξεκίνησε το 1836 (ή 1837 με το «νέο ημερολόγιο») ως ένα ταπεινό σχολείο για τεχνίτες, το «Σχολείον των Τεχνών». Ο πρώτος σταθμός στη σταδιακή ανέλιξη του σε ανώτατο τεχνολογικό ίδρυμα είναι το 1887, όταν μετονομάζεται σε «Σχολείον των Βιομηχανών Τεχνών» και δημιουργείται η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, η πρώτη Σχολή Μηχανικών στην ιστορία της χώρας. Θα βγάλει τους πρώτους 13 διπλωματούχους της το 1890. Εννιά χρόνια αργότερα (1899), θα βγουν και οι πρώτοι 3 διπλωματούχοι της δεύτερης Σχολής του Ιδρύματος, της Σχολής Μηχανουργών.

Ο Καθηγητής Λιμενικών Έργων της Σχολής Άγγελος Γκίνης ήταν η ηγετική προσωπικότητα (Διευθυντής του Πολυτεχνείου –σήμερα θα λέγαμε Πρύτανης– από το 1910 μέχρι το 1927 με διάλειμμα το 1921-22) που σχεδίασε και υλοποίησε το τελικό βήμα της μετατροπής του Σχολείου σε Πανεπιστήμιο. Συγκεκριμένα, το 1914, με τον Νόμο 388, το Σχολείο θα αναγνωριστεί ως Πανεπιστήμιο και θα μετονομαστεί σε Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Η Σχολή Μηχανουργών θα μετονομαστεί σε Σχολή Μηχανολόγων και Ηλεκτρολόγων. Οι μεταρρυθμίσεις Γκίνης συνεχίζονται το 1917 με τη συμβολή και του Καθηγητή Εφαρμοσμένης Στατικής Νίκου Κτσίφης, ηγετικής προσωπικότητας του ΕΜΠ και του τεχνικού κόσμου της χώρας που με τις μελέτες, τις προτάσεις και τη δράση του θα κυριαρχήσει στο Πολυτεχνείο το πρώτο μισό του 20ού αιώνα και θα αφήσει παρακαταθήκη για το δεύτερο μισό. Με τη μεταρρύθμιση του 1917 οργανώνεται η διοίκηση των Σχολών με την καθιέρωση του θεσμού των Κοσμητόρων, ως επικεφαλής τους, και της Συγκλήτου –ο θεσμός του Πρύτανη ως επικεφαλής του Ιδρύματος θα καθιερωθεί αργότερα, το 1929–, ενώ συνενώνονται οι Σχολές Μηχανολόγων και Ηλεκτρολόγων, ιδρύονται οι Σχολές Χημικών και Τοπογράφων Μηχανικών και επανιδρύεται η Σχολή Αρχιτεκτόνων. Έτσι, το 2017 οι τελευταίες Σχολές θα γιορτάσουν την εκατονταετηρίδα τους και η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών την εκατοστή τριακοστή επέτειό της.

Στην περίοδο του Μεσοπολέμου η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών κυριαρχούσε. Μέχρι το 1932 είχε βγάλει 822 διπλωματούχους, περίπου το 60% του συνόλου των αποφοίτων του ΕΜΠ. Μέσα στους αποφοίτους του 1932 θα είναι και η πρώτη γυναίκα πολιτικός μηχανικός (Φρόσω Καρύδη). Το 1935 η Σχολή έχει 358 φοιτητές, πάνω από 60% του συνόλου. Αμέσως μετά τον πόλεμο και συγκεκριμένα το 1945 η Σχολή θα βγάλει τον πρώτο διδάκτορά της (τον Άγγελο Καλογερά), τον οποίο θα ακολου-

θήσουν άλλοι 25 μέχρι το 1963, οι περισσότεροι από τους οποίους θα γίνουν αργότερα Καθηγητές του ΕΜΠ. Ο αριθμός φοιτητών της Σχολής θα εξακολουθήσει να αυξάνεται στις δεκαετίες που ακολουθούν, αλλά στην αναλογία φοιτητών η υπεροχή της Σχολής θα μετριαστεί (445 φοιτητές ή 45% του συνόλου το 1950, 621 φοιτητές ή 36% το 1960, 1098 φοιτητές ή 32% το 1967). Οι απόφοιτοι της Σχολής διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην επιστημονική, τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, και αποτέλεσαν σταθερή αναφορά και θεμέλιο της οικοδόμησης και ανοικοδόμησης της χώρας και των υποδομών της.

Σημαντική τομή στη μεταπολεμική ιστορία της Σχολής είναι η αναδιοργάνωση του προγράμματος σπουδών του 1977, με προσθήκη νέων μαθημάτων και οργάνωση τριών κατευθύνσεων σπουδών: Δομοστατικού, Υδραυλικού και Συγκοινωνιολόγου Μηχανικού. Ο νόμος-πλαίσιο 1268 που ακολούθησε λίγα χρόνια μετά (1982) άλλαξε ολοκληρωτικά το τοπίο στην ανώτατη εκπαίδευση με την κατάργηση των Εδρών, την εισαγωγή των Τομέων και την καθιέρωση βαθμίδων Καθηγητών και διαδικασιών εξέλιξής τους. Η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών απέκτησε νέα δυναμική και από φορέας μετάδοσης γνώσης έγινε και παραγωγός νέας γνώσης μέσω της έρευνας και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της σε διεθνείς επιθεωρήσεις, που καθιερώθηκαν πλέον ως πρώτιστο κριτήριο αξιολόγησης του διδακτικού προσωπικού. Η επόμενη τομή πραγματοποιήθηκε το 1998, με τη εισαγωγή των Διςτηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στο ΕΜΠ. Η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ανέλαβε την οργάνωση και τον συντονισμό δύο από αυτά: «Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων» και «Δομοστατικός Σχεδιασμός και Ανάλυση των Κατασκευών».

Σήμερα οι καθηγητές, οι φοιτητές και οι απόφοιτοι της Σχολής δεν περιρίζονται από τα σύνορα της χώρας αλλά ο στίβος τους είναι ολόκληρη η υδρόγειος. Συνεργάζονται στενά με άλλα Ιδρύματα στην Ευρώπη και όλες τις ηπείρους. Παράγουν καινούργια γνώση που αναγνωρίζεται διεθνώς, συμμετέχουν στη μελέτη επιστημονικών και τεχνικών προβλημάτων και στη μελέτη και κατασκευή έργων παντού, και αφήνουν τη σφραγίδα τους στο παγκόσμιο επιστημονικό και τεχνολογικό γίγνεσθαι. Ως αποτέλεσμα της υψηλής ποιότητας της δουλειάς των καθηγητών, των φοιτητών, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών, και των αποφοίτων της, η Σχολή τα τελευταία χρόνια βρίσκεται πολύ ψηλά στις διεθνείς κατατάξεις Σχολών – για παράδειγμα, σύμφωνα με τον οργανισμό QS (2016), κατατάσσεται 33η παγκοσμίως και 8η στην Ευρώπη, ενώ απ' όλες τις Σχολές της χώρας, μόνο η Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ εμφανίζεται στις 50 κορυφαίες. ■